

Nedėldienio Skaitymas.

NEDELINIS LAIKRAŠTIS.

Apmokėsnis: su prisiuntimu metams 2 rub.
pusmečiui 1 rub.
be prisiuntimo metams 1 rub. 40 kap.
pusmečiui 70 kap.

Rėdacija Kaune.

REDAKTORIUS IR LEIDĖJAS

kunigas pralotas Antanas Karosas.

◆◆◆ Už atskirą numerį 4 kap. ◆◆◆

Už apgarsinimus imama nuo eilutės arba jos vietos ant paskutinio puslapjo 20 kap.

№ 39.

Kaunas. 12 rugsėjo (25 rugsėjo) mėn. 1906 m.

Pirmi metai.

Nuo Redakcijos

Kaikuriems mūsų skaitytojams, išsirašiusiems „Nedėldienio Skaitymą“ lig I Rugsėjo ir lig I Spalio mėnesio, pranešame, jog metas atnaujinti prenumeratą.

„Naujoji Valdžia.“

Perskaitęs šią antrašą nevienas gal paklaus: Kaip tai? Argijau senosios valdžios nebėra? Ar ji jau visai susilpnėjo ir pranyko? Ar ji nebeturi ginkluotų kareivių, tvirtų kalėjimų ir kitokių bausmės įrankių?!... Tai butu labai gerai!... Tai butu pilna laisvė! Tai butu tikrai gera naujiena. Ura!..

Skaitytojau nusiramink! Viskas dar pas mus pasilieka kaip buvo: ir valdininkai ir skrajojantieji dragunų buriai ir šautuvai ir patrankos (armatos). Mat, Lietuvos valdininkai „Naujosios Gdynės“ bauginimų nesibijo ir iš Lietuvos bėgti neketina. Todėl netik Lietuvoje, bet ir Lenkijoje ir Latvijoje ir kitur senoji valdžia gyvuoja ir veikia ir savo tvirtybę gyventojams gan aiškiai parodo. Męs tatau *senąją valdžią*, kaip turėjome, taip ir ikišiol *tebeturime*.

Bet dabar šale senosios atsirado ir „naujoji“ valdžia... Ji vadina savę „Lietuvos Socialdemokratų Partijos Centro Komitetu“? Kaip matote, skaitytojai, vardas gan ilgas ir paprastam žmogui vargiai suprantomas. Trumpiau sakant—tai *socijalistų valdžia*.

Iškur ir kaip ji atsirado, sunku butu išpasakoti. Tiek tik tegalime čia pažymėti, jog nieks jos iš svetur nekvieta, nei mūsų žmonės jos nerinko. Ji nėra *žmonių valdžia*. Ji išdygo savaimi ir pradėjo Lietuvoje saviškai veikti.

Tame veikime ji tuojau sisirėmė su senąja valdžia ir apskelbė jai kruviną kovą. Dabar ton kovon nori įtraukti ir visą Lietuvą. Kaip gi mums elgties? Ar guldėti galvas už naująją socijalistų valdžią, ar už senąją biurokatiškąją, ar visai į kovą nesikišant, vartyti vien *tvėrimo* darbą, tai yra, kelti tarp žmonių tautišką susipratimą, apšvietimą, pramoniją ir taip toliaus?!... Kitaip sakant: ką daryti? *kovoti ginklais, ar protu? kitus žudant, ar savę lavinant?*

Kaip kitų dalykų taip ir kovų esama visokių: Seniau baudžiavos laike lietuviai kovodavo ir mušdavosi už savo ponų garbę. Gerai įkaušę ir nuo degtinės įkaitę, mėgdavo

jie prieš kits kitą pasididžiuoti:

— Aš pono Tiškevičės mužikas, o tu kas?!...

— O aš pono Karpio!

— Mano ponas grapas, o tavo suskis!

— Ne, mano ponas tikras ponas, o tavasis suskis!...

Na ir begindami ponų garbę, daužydavo sau galvas, o patekę už muštynes cypėn, gaudavo už tai priedo ir per antrą galą... Ar tokios kovos buvo išmintingos? Žinoma ne.

Dabar baudžiavos jau nebėra. Už grapo Tiškevičės ir pono Karpio garbę nieks jau galvos nebeguldo. Kiti virto laikai, bet draug kiti atsirado ir ponai. Vietoj senų ponų „dvarininkų“ susilaukėm dabar naujų „ponų—socijalistų“, kurie vėl ramumo mums neduoda, ragina eiti į kovą už jų garbę, padėti jiems suimti visą valdžią į savo rankas, idant jie galėtu viešpatauti Lietuvoje pilnai vietoj senosios valdžios. Tuomettai, sako, įvyksianti nauja gdynė—vienos laimės, be vargų. Bet tai laimei įgyti reikėsia daug, labai daug... lavonų, nes prisieisia vesti kruvina kova su senąja valdžia.

Ar ponai socijalistai, skelbiantieji tą kovą, žino senosios valdžios galybę, apie tai galima abejoti. Jau nevienu kartą bandė jie išgriaut senąją valdžią, darė maištus Lenkijoje, Latvijoje, Maksvoje, Odesoje, Kronštate, Sveaborge ir kitur; žmonių tukstančius pražudė, bet visur prakišo. *Nes ginkluoti kareiviai visur gynė senąją valdžią, o ponų socijalistų maž teklause.* Gali tat sau socijalistai tą senąją valdžią visai niekinti, bet *ji vis tebesti, jos klauso kareiviai, tai yra faktas:* Męs tą valdžią irgi aiškiai matom, nes ji nesislapsto, viską viešai dirba, išleidžia įvairius parėdymus, reikalauja jų išpildymo ir t.t. Todėl visi gerai žino, kur ji yra, ką veikia, ko iš jos galima laukti, ko bijotis ir t.t.

Suvis kitaip yra su naująja socijalistų valdžia. Ji gyvuoja tamsybėse, veikia pasislėpus. Nei prie jos prieisi, nei pasišnekeši, nei pasiteisinsi, — nes nežinia, kur ji yra, nei iš kokių naujos rūšies valdininkų susideda. Pasilieka tat prisiveizėti vien tos naujosios valdžios darbams ir parėdymams, garsinamiems socijalistų laikraščiuose, o prisiveizėjus pasiklausti savės, ar verta klausyti ponų socijalistų ir už jų garbę kovoti, ar ne? ar ta kova butu išmintinga, ar ne? Meskime tat akį į socijalistų darbus. Ką gi ten matome?

Pirmučiausia matome vieną labai keistą dalyką: naujoji socijalistų valdžia, nors sakosi gyva priešininkė senosios, tečiau visame kame *siėkiasi senąją valdžią pamėgdžioti*. Taip, nors ta naujoji socijalistų valdžia neseniai teatsirado, bet jau išleidinėja savo „manifestus“, užlaiko savo šnipus, turi savo teismus, išduoda nusprendimus, tankiai daro tai net „neištyrus gerai dalyko“, baudžia prasikalte-

lius, moka jiems kartais ir be teismo įkirsti „po šešioliką“, uždelioja pinigų pabaudas (koras), gązdina „persergėjimais“, retkarčiais tuos persergėjimus užmušimais patvirtina, vietinėms organizacijos neduoda autonomijos, platina centralizaciją, išleidinėja raštus ir lapelius su savais antspaudais,— žodžiu sakant pas naują valdžią nieko netruksta: yra ten ir nagaikos, ir mirties bausmė, ir pinigiskos pabaudos, ir savi valdininkai, ir šnipai, ir budeliai. Vieno tik dalyko nesuspėjo naujoji valdžia da pasigaminti,—tai dragunų ir kazokų, bėt ir tuos rupinasi įgyti. Tam tikslui neseniai išleistame savo „manifeste“ kviečia visus susipratusius lietuvius rinkti pinigus ginklams ir patiems ginkluotis, nes, girdi, „atėjo laikas užmokėti svieto terionims krauju už kraują“... Kaip matote, naujoji valdžia reikalauja vėl „kraujo“. Kieno kraujo? Žinoma ne vien priešų, bet ir lietuvių!

Negana to—naujoji valdžia, kuri nuolat keikia senosios valdžios atstovus už jų ištvirkimą, nors suvis neseniai da teatsirado, bet taip jau suspėjo ištvirkti, kad net patys socialistai viešai apie tai skundžiasi savo laikraščiuose. Taip neperseniai „Darbininke“ Lietuvos Socijaldemokratų laikraštyje vienas socialistas suvalkietis štai ką rašė apie savo „draugus“: „Baisus ištvirkimas visoj Suvalkų organizacijoje—kiekvienas dirba pagal savo nuomonę: čia išplakė mokinami doros merginą (davė 32 nagaiki); čia paskundus, gal ir iš piktumo, nugalabijo šnipą; čia išplėšė monopolį, o degtinę pardavinėjo ir pinigus sau pasiėmė (Liudvine); išplėšė valščiaus kasą—pinigus taip pat į savo kisenių (Keturvalakiuose); begalinės kontribucijos (bausmės) ir pinigai daugiausia sau!... Man gėda pasirodyti žmonėms, kad aš su tokiais „cicilikais“ susieidavau ir paduodavau jiems ranką“!...

Tas pats „Darbininkas“ savo 9-me № paduoda dar dvi toki žineli:

1. Jurgis Liubinskas iš Kibartų prisivabino paimtus iš Karklinių valščiaus kasos pinigus (sako apie 800 rub.) ir pabėgo į Angliją.

2. Baigęs pernai Šiaulių gimnaziją Misius (Misevičius) gana arti prisišliejęs prie Šiaulių organizacijos, pavogė nuo jos 945 rub. ir išbėgo į užsienį.¹⁾

Na, kuomi gi panašūs darbai skyriasi nuo keikiamosios biurokratijos darbų? Negut dar didesniu besąžiniškumu laipsniu pas naujos valdžios atstovus! Žodžiu sakant: Meška su lokiu abudu tokiu ir katil's už puodą nei kiek nebaltesnis!..

Bet eikime toliau.

Senajai valdžiai davus konstituciją su trimis liuosybėmis: tikėjimo, žodžio ir susirinkimų, naujoji valdžia nenorėjo irgi pašilikti užpakalyje; davė ir ji mums savo konstituciją. Pirmutinis punktas tos konstitucijos, apgarsintos „Naujoje Gadynėje“ (sk. n-rį 14 to laikraščio), skamba taip:

„1. Partija visiškai nepripažįsta atėminėjimo iš šiaip (privatiškų) žmonių pinigų“.

Iš čia matome, kad naujoji valdžia yra daug šykštesnė už senąją; senoji davė tris liuosybes, o naujoji suteikia vos tik vieną,—liuosybę nuosavybės arba turto. Na, gerai ir tai. Tokiu būdu, jei tu skaitytojau turi pinigų, tai naujoji valdžia maloningai tau juos palieka, ir nežada atimti. Tokia tai naujos valdžios geradėybė. Gali tuo pasidžiaugti, nauja konstitucija tau to nedraudžia; bet jei manai, buk ta nuosavybės arba turto laisvė yra nepaliečiama, tai didei klysti, nes štai kas pasakyta sekančiame tuoj antrame naujos konstitucijos punkte:

„2. Jei kur-nors kas šiokiu ar tokiu būdu nubaudžiamas arba pinigai iškur-nors paimami, vietinė organizacija išleidžia lapelį, kuriame paaikšina, keno tai buvo darbas, organizacijos, ar taip kokių žmonių, partijos vardu prisidengusių“.

¹⁾ Sk. „Lietuvos Ukin.“ nr. 38 š. m.

Tas reiškia,—jei kuomi prieš socialistus nusidėjai, (o nusidėti galima vienu žodžiu, nėsant žodžio laisvės¹⁾), tai naujoji valdžia gali iš tavęs atimti tavo pinigus bausmės pavydale, o už tai išduos tau lapelį, kad pinigai atimti iš tavęs, naujaijai valdžiai taip liepiant, arba nuvers bėdą ant „taip kokių žmonių, partijos vardu prisidengusių“... Na, kaip tau, skaitytojau, patinka tas naujas naujos valdžios parėdymas? Ar ne puikus?!... Bet tam per daug nesistebėk, yra dar puikesnis trečias punktas, apskelbtas šiais žodžiais:

„3. Organizacija tiktai tuomet tesprendžia apie kokio žmogaus nubaudimą, jei tas žmogus yra ką išdavęs arba valdžios tarnams apskundęs“...²⁾

Ar tu, skaitytojau, supranti tą trečiąjį punktą socialistų konstitucijos? Vargiai, nes jis labai neaiškus. O tas neaiškumas, mums matas, tyčia ponų socialistų čion įvestas. Mat už išdavimą ar apskundimą valdžiai socialistai baudžia kaltininkus *mirtimi*. Senoji valdžia panašiuose dalykuose yra atviresnė: ji aiškiai pasako už tokį nusidėjimą eisi katorgon, už tokį busi pakartas ar sušaudytas. Naujoji valdžia, nors pati karštai reikalauja, kad mirties bausmė butu panaikinta, pas savę vienok tą barbarišką mirties bausmę gan dažnai vartoja, kaip apie tai nesykį buvo rašyta įvairiuose mūsų laikraščiuose. Bėt kadangi mirties bausmė yra nepopuliariška, todėl socialistai nieko aiškiai ir nesako, ką tai reiškia pas juos nubaudimas išdavėjo ar skundiko „po tretjumu punktu“. Tokiu būdu socialistai iš vienos pusės gali sakyti, jie esą mirties bausmės priešininkais, o iš kitos—savo priešus mirtinai žudydami, nuversti bėdą ant socialistų revoliucionierių, teroristų, ar „taip kokių žmonių partijos vardu prisidengusių“. Nes pas žmones, kurie drįstu žmogų užmušti, melas už nuodemę visai nesiskaito.

Užbaigia naująją naujos valdžios konstituciją ketvirtas punktas, skambąs taip:

„4. Visokie baudimai, valdžios pinigų atėminėjimai ir aukų rinkimas tedaromas tiktai tų organizacijų, kurioms yra Centro Komitetas leidęs tai daryti; pavieniai partijos nariai ir dargi kuopelės neturi tiesos savarankiškai to daryti“.

Tai reiškia, jog Centro Komitetui leidžiant, socialistai gali iš tavęs, jei jiems kuo neįtikai, atimti pinigus,—bus tai bausmė pinigiska; gali ir užmušti, jei kas jiems pasakys, kad esi išdavėjas—bus tai nubaudimas pagal § 3; gali išplėšti banką, krasą, valščiaus kasą, nes tai anot socialistų „valdžios pinigai“. Na, ir kaip matome, socialistai, netik tai daro, bet dar siekias ir teoretiškai išrodyti, kad taip ir reikia daryti. Nes anot „Naujosios Gadynės“, už išplėšimo monopolijų, krasų, už ardymą telegrafu, gelžkeliu—valdžia uždės ant ukininkų bausmę; nubautieji gi ukininkai „greičiaus susipras. pamatę valdžios neteisingumą, tuo pačiu valdžią pastumės juos prie ekonomiškio bankruto—kas mums (suprask-socialistams) geistina; tuomet įvyks proletarizacija, pasidaugis darbininkų skaičius—stos į mūsų eiles daugiau kovotojų“²⁾).

Kaip matai, skaitytojau, naujoji socialistų valdžia renkia Lietuvoje „proletarizaciją“, tai yra—vietoje sumažinti beduonių vargšų skaitlių, ji siekias jį dar labiau padidinti, nes anot jų—sotus į kovą eit nenori; reikia tat kuodaugiausia pridirbti alkanų beduonių,—tuomet jie nieko neturėdami nesibijos eiti į kovą su dabartinę valdžią ir padės socialistams tapti naujos gadynės valdininkais.

Kitaip sakant, socialistai žada pirma padaryti lietu-

¹⁾ Taip paveizdan „Naujosios Gadynės“ (žiur. № 14) korespondentas, pranešdamas iš Rygos apie prakalbą p. Judeikio, raginusio darbininkus skaityti „N. Skaitymą“ užbaigia geismu, idant kas duotu tam kalbėtojui „lazdų už gerą iškalbą“. Tokia tai žodžio laisvė pas „Naujosios Gadynės“ apaštalus.. Visa jų tvirtybė ne prote, bet lazdoje.

²⁾ Žiur. „Viln. Žin.“ № 192 (510).

vius „proletarais“—bedtroniais, o paskui dideliais ponais; sakosi, nori išgriauti senąją valdžią, o tuotarpu griauja vien Lietuvos gerovę; sakosi nori išnaikinti dabartinius „dėlės“ valdininkus, o ištikrųjų naikino tik savo brolius ukininkus. Toksai apjakimas stačiai sunku suprasti. Nes nors negalima abejoti, kad socialistai nori gero, bet ištikrųjų jie gamino vien blogą. Tai ne tušti žodžiai, bet faktas. Imkim paveržiant lenkų socialistus: „Jie iš gilumos širdies troško pagerinti proletarų buvį, tuotarpu kas savaitę vargas vis didyn eina. Norėjo parupinti mažutėliams ir silpniesiems globą ir pašalpą, tuotarpu šiandiena, kas netur kietos kumščios ar brauningo, pasilieka be globos. Norėjo jie padaryti protišką ir artistišką apšvietimą visiems“ prieinamu, tuotarpu visas kraštas stovi ant kranto galutinios barbarybės. Norėjo prašalinti kares, net politiškąsias, o patį visokeriopais būdais kelia naminę kovą. Norėjo suvienyti lenkus, rnsus ir žydus, tuotarpu rusai muša žydus Bialostoke, o Varšuvoj šaudo beginklius gyventojus. Socialistai be abejo yra demokratai, myli taip vadinamuosius žemesnius luomus, o tuotarpu užmušinėja policistus ir kareivius, kurie ne tik paeina iš žemesniųjų luomų, bet dar turėjo prie to busiančioje revoliucijoje atlošti įžymią rolę“ ...

Taip rašo apie Varšuvos socialistų-revoliucijonierių partiją vienas iš pirmievių lenkų rašytojų Boleslavas Prusas. Mums matas, tą patį galima pasakyti ir apie mūsų naujųjų socialistų valdžią. Nori jie neva gero, bet Lietuvos gerovę nuolat žudo; naikino neva pikta, bet dar ji labiau padidina ...

Todėl baigiame žodžiais Pruso: mūsų „taip vadinamieji revoliucijonieriai“ nėra tikri revoliucijonieriai, bet anaipol—jie yra *reakcijonieriai*, nes tiki į tai, buk su pagalba prievartos, plėšimų ir žmogžudybių galima sutverti ant žemės Dievo karaliją“.

Argi tat galima laukti ko gero nuo „naujosios valdžios“ remiančios visą savo galybę ne ant idėjos, bet ant nagaių, ant gaudinimų, ant mirties bausmės, ant ginklų ir kitokių panašių uekulturiškų prievartos įrankių? ...

Kaip tau, skaitytojau, rodos? ...

Druskis.

Kaip žmonės eina Amerikou?

Neseniai apturėjame lakštą nuo dviejų mūsų skaitytojų mergaičių. Jos aprašo neregėtas bjaurybės, kurias jom dviem prisiejo iškentėti Prusų žemėje dar lig nepasiekus laivo. Mat vokiečiai iš atsargumo, kad išeiviai neužkrėstu jų bauriomis ligomis, varo vargšus į pirtį ir daro taip vadinamą sanitarišką apžiūrėjimą. Kas dedas tose praeiktose pirtyse, negalima esą drįsti ir rašyti, nebėsa baisiesnio daikto ir papiktinimo. Kasžinkoksai vokiečys „gydytojas“ apsiėjęs tiesiog bjauriai; nors jiedvi buvusi sveiki, liepęs pašilikti vienai ant keturių o antrai ant šešių dienų. O kokius vaistus davęs, neduok, Dieve, negalima esą drįsti ir apsaakyti.

Savo lakšto pabaigoje tiedvi mergaiti persergsta savo vientautes mergaites, žemaites ir lietuves, kad geriaus neitu Amerikou, negu turėtu į tokias rankas pakliuti, nes kiek jomdvim tekę patėmyti, tokie dalykai atsitinka be-veik su visomis mergaitėmis.

Kas žino, kokioje netvarkoje tebėra ikšiol mūsų žmonių ėjimas Amerikon, tam tudvieju mergaičiu žodžiai niekiek neišrodys abejotini. Kiekvienas mūsų išeivis, pervirpėjęs su žydo pagelba par rubežių, nemokėdamas kalbos, nei žinodamas ką toliaus daryti, noroms-nenoroms turi atsiduoti į agentų rankas, kurie tokį žmogų laiko tiesiog prekės (tavoro) vietoje ir daro su juo, kas jiems tinka. Žmogus,

perėjęs rubežių be pasporto, yra be jokių teisių, kaip koksai valkata, kurio niekas neglobia ir negali globti, nes ir Rusijos vyriausybė baudžia jį už priešingą įstatymams rubežiaus perėjimą. Agentai tą gerai žino ir moko iš to pasinaudauti.

Toksai atsidavimas į nežinomų agentų rankas ir drašiam vyrui gali stoties baisiu, o ką besakyti apie mergaites, kurių padėjimas yra tuo pavojingesnis, jei paimsime atidėn šiuose laikuose prasiplatinusią prekystę „gyvu tavoru“. Ar daug reikia, kad toksai agentas, vietoje vežti išeives mergaites į Šiaurinę Amerika, nenuvežtu jas į Pietinę arba kur-kitur, kame paprastai jos yra parduodamos į bjauriausius namus.

Dėlto tudviejų mergaičių perspėjimai yra labai patėmytini, už-vis tėvams, kurie su lengvia širdimi išleidžia be globos savo dukteris į nežinomą ir svetimą šalį.

Nekalbant apie tai, ar ėjimas Amerikon yra mums lietuviams geistinas ir naudingas, negalima čia nepažymėti, kad jis šiandieną yra labai prasiplatinęs ir ėgijo mūsų gyvenime didelį svarbumą. Trumpai sakant reikia jį pripažinti už faktą. Rusijos valdžia draudžia pereiti rubežių, bet vis tiek šimtai žmonių jį pereina. Sunku suprasti dėlko vyriausybė taip draudžia eiti par rubežių ir kokį ji čionai mato pavojų ir dėlko teip brangiai ima už užrubežinį pasportą. Važiuoja, duokime, užrubežin pasižmonėti koksai didžturtis, jis moka už pusmetinį pasportą apie 20 rublių, eina užrubežin ant uždarbio menkas prasciokėlis ir jis draug su didžturtčiu turi mokėti 20 rublių. Kur-gi čia teisybė? Rodos vyriausybei reikėtu suprasti, kad jis nuo išeivių mažiausios pragaišties neturi; jie išeina Amerikon be skaitiko, tiesiog pliki, o sugrįžta doliarais apsisunkinę; pagal teisybės reikėtu jiems rubežiaus perėjimą palengvinti, vietoje drausti ir sukinti. Iš tokio valdžios uždraudimo naudojas vieni tikt' žydai vežikai, kurie turi papirkti ant rubežiaus stovinčius kareivius, o nuo vargšų išeivių lupa kas neverta. Vyriausybė nemažą turėtu pelną, imdama nedidelį kokį užmokesnį už užrubežinius pasportus, nes tuomet visi išeiviai imtu pasportus, o ir agentai tuomet apseitu su žmonėmis kur-kas žmoniškiaus, nes žmogus, turįs pasportą, skaitytus Rusijos pavaldinis ir turėtu šiokią-tokią globą.

Ant galo kad koksai žmogelis ir pasirižtu mokėti 20 rublių, nes tiek jis ir žydui turi užmokėti, tečiaus užrubežinį pasportą gauti yra jam labai sunku. Kas jam parašys prašymą prie gubernatoriaus? Kas jį išteisins prieš antstolį arba uriadniką, nes prašymą padavus, policija pradėda rinkti žinias apie tą žmogų. Kiek tai laiko praeina? O pagaliaus antstolis arba uriadnikas gal neteislingai įparašyti, kad tas žmogėlis „nieblagonadežnij“ ir gubernatorius pasporto neduos. Dėlei tuų priežasčių žmogus bevelyja eiti pas žydą ir pas agentus—neg tokią baisią baladonę pradėti.

Reikia tikėties, kad vyriausybė tą nepoilgo supras ir palengvins užrubežinių pasportų išgavimą.

Gera nebeatmenu, bus jau keli metai, parubežiniuose valsčiuose Kauno red. buvo renkamos kažkokios žinios apie Ameriką ir apie uždarbį tenai nukaliavusių lietuvių. Kam tos žinios buvo reikalingos ir kas jas sunaudojo nežinau, gal jomis vyriausybė pasinaudos, išeivystės dalykų sutvarkymui.

Nors ir sunkus yra šiandieną užrubežinio pasporto išgavimas, vis-gi mūsų žmonėms reikia patarti, kad jie verčiaus imtu juos, neg su žydu pagelba eitu slaptu par rubežių, ir į agentų vergystę parsiduotu. Turint pasportą, šiandieną nebereikia eiti ir par rubežių; neseniai iš Liepojos pradėjo garlaiviai eiti tiesiai į Nev-Jorką. Žemaičiai ir lietuviai galėtu iš to pasinaudoti. Važiuodami par Liepoją su pasportais jie nebeduotu Prusams uždarbio už jų tokį nežmonišką apspėjimą su lietuviams išeiviams. *Pronec.*

IVAIRIOS ŽINIOS.

Peterburgo kalėjime, kuriame prasikaltėlius laiko pavieniai atskiruose kambariuose, buvo Liepos mėn. vieną dieną renkamos šiokios žinios: 1) Kiek metų turėjo prasikaltėlis, kada pirmą kartą liko nubaustas kalėjimu—2) ar neprasikalto, budamas girtas. Pasirodė, kad tą dieną kalėjime tupėjo 734 nusidėjėliai—tamė skaitliuje buvo 435, kurie prasikalto girti budami. (59,2%). Pagal amžiaus taip dalinasi piktadariai: 15 metų amžiaus buvo 15 prasikaltėlių, 18 metų am. 91 prasik. 19 metų 82, o toliaus vis mažiau, taip kad 30 metų tebuvo 21 nusidėjėlis, o 40 metų tiktai vienas ir 50 metų vienas. Didžiausis skaitlius prasikalto nesulaukdamį pilnų metų t. y. 21 metų amžiaus.

Tokiame pat kalėjime Stara-Rusos miestę Nau-gardo rėd—tupėjo išviso Liepos mėn. 44 kaltininkai, jų buryje 34 buvo apsigėrę, kada jie padarė prasi-kaltimą, už kurį nubausti liko. 17 metų buvo 12 prasikaltėlių (8 girtybėje nusidėjo). 20—25 metų buvo 7—ir visi prasikalto girti budami.—Tai degtinės vaisiai.

K. I. V.

Žinios iš visos Rusijos

Peterburgas. 31 Rugpiučio, neleido susivažiuoti kadetų partijos delegatams iš visos Rusijos.

Peterburgas. Ant paertinimo (paplatinimo) ka-lėjimų ir ant padauginimo juose sargų visoje Rusijoje ir Siberijoje paskirta 410,000 rublių.

Peterburgas. 31. Rugg. Ministrų taryba pripa-žino už būtina reikalinga apskelbti Uralsko mieste ir Carevo apskrityje Astrachanio rėdyboje sustiprintą apsaugą.

Ryga. 31. Rugg. Ant Vatrakistro valsčiaus Ry-gos apskrityje uždėta tris tukstančiai rublių baumės už užmušimą mokytojaus Knagio, jo žmonos ir ko-žikokio vienasėdžio savininko.

Nitauja. 31. Rugg. General-gubernatorius sušau-kė vyresnius policistus ir žandarus dėl apsvar-stymo, kaip kovoti su plėšikais ir kaip taikinti lau-kinį karės teismą.

Peterburgas. 1 Rugs. Vakar ketvirtoje valandoje po pietų keleivių traukinyje einančiame Peterburgan tarp stočių Iljinskoje ir Divenskaja užsidegė багаžo vagonas. Iš keleivių niekas nenukentėjo.

Peterburgas. 1 Rugsėjo Laikraštis „Rieč“ pra-neša, kad už tausojoimo kasų pinigus busianti nu-pirktą rentą; rentos kaina pagal geldos aptarimo busianti 70 rublių už šimtą.

Peterburgas. 1 Rugsėjo Nors tankiai atsitinka monopolijų išplėsimai, tečiaus valstybos nuostolis pa-sirodė mažas. Ir taip pirmame šių metų pusmetyje atimta nuo rinkikų (zborščikų) 165 tukstančiai, o pa-

čiuose monopolijuose 64 tukstančiai. Liepos mėnesyje nuo rinkikų (zborščikų) atimta 18 tukstančių, pačiuo-se monopolijuose 32 tukstančių. Tuotarpu valstyba turėjusi pelno 301 milijoną rublių už pirmąjį pus-metį, o už Liepos mėnesį 50 milijonų, taip kad nuos-tolic yra tik tukstantinė dalis.

Kijevas. 1 Rugsėjo Tapo suimtu du plėšiku, Smolenskis ir Paškauskis, kuriuodu dalyvavo banko išplešime mieste Bielaja Cierkov. Karės laukinis teis-mas nuteisė juodu mirtyn par sušaudymą. Teismo nutarimas tapo paduotas ant užtvirtinimo.

Peterburgas. 1 Rugsėjo. Vakarop užsidegė di-delė vagonų fabrika, ugnis taip greitai išsiplatino, jog apėmė ketvirtainišką viorstą pločio. Sudegė daug daiktų žemesniųjų darbininkų. Pragaištis labai yra di-delė.

Vladivostokas: 2 Rugsėjo. Keli piktadariai į puolė į Sibirijos banką šaukdami: „rankas augšty“ paėmė kasą ir išbėgo sveiki.

Peterburgas: 2 Rugsėjo. Numirė generolas Tre-pov'as, buvusysis Peterburgo general-gubernatorius.

Maskva. Rugsėjo 3 dienoje tapo pakartas darbi-ninkas Zvėriovas, nuteistas smerčiop už įvairius pra-sikaltimus.

Kijevas. Rugsėjo 3 dienoje apicėrius Žadanau-kis nuteistas smerčiop už tat, kad draug su sape-riais dalyvavo maište.

Peterburgas. Laikraščiai praneša, buk klausimas sujungimo kanalu Baltijos jurių su Juodomsiomis juro-mis esąs galutinai išrištas. Ilgumas to vandeninio kelio busias apie 2300 viorstų. Pirmiausiai tam tik-slui reikšią iškopti upių Dauguvos ir Dniepro takus, o paskui nuo Vytebsko lig Oršos prakasti 86 vior-stus kanalą. Tas milžiniškas darbas apseisias apie 75 milijonus rublių.

Riga. Subotoje 9 Rugsėjo, einant general-gu-bernatoriui Sologubui par Viesovą gatvę iš vienu namų kažikas metė bombą, kuri trukdama išmušo langą Jakšo parduotuvėje; general-gubernatorius pasi-liko sveikas. Beregint tie namai buvo perkratyti, bet bombos metėjas suskubo išbėgti.

Peterburgas. Anglijos laikraščiai apgarsino tele-gramą iš New-Jorko, kuri praneša, kad ties Kam-čatkos pusiausale rusų mūito laivas netikėtai aptiko šešis japonų laivus žuvį begaudančius. Prasidejo šaudymas; iš rusų pusės krito 19 žmonių tarp tų vienas apicėrius, o iš japonų 12. Anglijos laikraščiai užtikrina, kad tas atsitikimas svarbesnių pasekmių neturėsias.

Žinios iš Lietuvos

Bubliai. Kurtavėnu par. (Šaulių pav.)—

Bublių dvare jau keletas metų gyvuoja mokykla, kurią isteigė ir užlaiko grapas Dimitras Zubovas savo tarnų vaikams. Bemaž visi jo samdininkai yra to krašto

žmonės—katalikai. Iš pradžių ta mokykla buvo vedama rusės mokytojos; tik tai kunigas atvažiuodamas po keliatą kartų į savaitę mokydavo vaikus (berniukus ir mergytes) š. Tikejimo prigimtoje kalboje. Praeitą žiemą, kada vyriausybė leido mokyti lietuviškos kalbos ir mokyklose—Bublių dvarą pradėjo viešai mokyti lietuviško rašto. Nesant tam tikro mokytojo—kunigas liko užkviestas pridėti kaskart po 1 valandą lietuviškos kalbos prie savo lekcijų. Grapienė aprupino vaikus tam tikslui reikalingais rankvedžiais: „vaikų skaitymeliais“ ir t. t. Šiems metams pasamdytas mokytojas lietuvis, jaunas ir gabus vyrutis. Pati p. Grapienė labai rupestingai lanko mokyklą, o mokėdama dailiai kalbėti žemaitiškai ir su mažiausiais vaikeliais susipažįsta. Patėmyti reikia, kad p. grapienė yra gimusi ir augusi svetur—o dabar tarp žemaičių gyvendama, išmoko dailiai ir grynai vartoti žemaičių kalbą. Prie mokyklos yra lietuviška skaitykla, iš kurios naudojasi visa dvaro šeimyna. Knygos įvairios italpos—yra iš ko pasirinkti, na ir skaitytojų nemažai vienu vaikų, mokyklą lankančių, esti iki 50—Platinasi šviesa ir dora. K. J. V.

Lėliunai. (Aukm. p. Kauno gub.) Žemsgariai šiomis dienomis suėmė 4 vaikus, monopolį draskiusius. Musų jaunikačiai, iš monopolinės atimdami degtinę be užmokesnio, tarėsi visai Rusijai laisvę iškariausią. Ar ne tiesesnis kelias į liuosybę per blaivybę, per visišką svaiginančių gėrimų išsižadėjimą? Musų prabaščius žada Bažnyčioj į Blaivybės broliją parapijonus įrašinėti. Kadgi greičiaus!...

Utėna. (Aukm. p.) Pernai suirutės laike buvo suimtas musu naujai išrinktasis viršaitis p. Petras Degulys iš Grybelių ir laikytas Aukmergės kalėjime. Pirm 3 savaitių buvo jį paleidę, bet 26 rugp. naktį atjoję žemsgariai vėl apkalė vargšą buk tai už „agitavimą“. Nors ryto metą kaimynų burys atėję prie antstolio liudijo apei Degulio nekaltumą, tėčiaus be išgirdo vienus priestolio bauginimus....

Vyžuonų Marelė.

Biržiai. Apie Biržius daugumas dvarų priklauso grapei Alfr. Tiškėvyčiui; pačiam grapei retai teatvažiuojant Biržiuosna, valdimas visų dvarų yra pavestas labai skaitlingai administracijai (užvaizdai), kurios santikiai su žmonėmis nevisados esti pagirtini ir draugiški. Vienam iš sanarių tos administracijos agronomui grįžtant vakarę 3 Rugsėjo namon, tai yra Parovėjos dvaran netoli jau namų, bevažiuojant per tiltelį, kasžinkas šove iš krumų ir p. agronomui sužeide ranką; jau antrą syk buvo pasikesinimas ant gyvybės to agronomo betarnaujant jam grapo administracijai; tą pačią naktį Parovėjos dvarą sudeginta visi javai stirtuose; kas padegė, nėra žinoma; nuostolio skaitos iki 3,000 rublių, bet visi javai buvo apdrausti nuo ugnies.

Žmogelis.

Kaltinėnai. (Raseinių apskr.) 2 d. Rugsėjo š. m. pas mus apsilankė savo darbštumu žinomas ponas

Ivanavyčius. Jam pirmininkaujant susitvėrė čia Kaltinėniškių ukininkų draugija. To paties p. Ivanavyčiaus veikimu tveriasi tokios-pat draugijos ir kitose kaimuose parapijose. Tų draugijų tikslas yra supažindinti savo sanarius su įvairiais ukės dalykais ir jos pagerinimais. Tam tikslui daromi yra susirinkimai, atskaitos, pašnekos, aplankymai gėriaus voldemųjų ukių;... trumpai sakant, tos draugijos rupinasi pagerinti ir palengvinti dabartinę ukininkų buvį. K. I. D.

Skėmiai. (Beisogalos parap.) Čionykščiai žmonės gerokai tamsūs, laikraščius mažai kas skaito, par tat lengviai itiki į visokias burtas ir šundaktarius. Nors vietiniai kunigai visokiais budais ragina prie šviesos, bet tie jų nurodymai tankiai paliekta atmesti. Rugsėjo mėnesio 15 dienoje atvyko į Skėmius kas-žin' koks „Daktaras“ (teip jis savę pavadino). Jis apsisitojo pas vieno ukininko ant nakvynės. Žmonės išgirdę apie atvykusį „poną gydytoją“ pradėjo kupeptomis eiti ir melsti pagalbos nuo visokių ligų, o „gydytojas“ to ir laukė. Kiekvieną maloniai priėmė ir visus prie jo atėjusius apdovanojo savo atvežtais vaisiais, ir surinkęs keleta rublinių, išvažiavo toliau tamsių žmonių apgaudinėti. Atsisveikinę su „ponu gydytoju“ sergantieji, ėmė klausiti vienas kito, kokius vaisius kas gavo? Ant galo pasirodė, jog visi apturėjo vienodus: po mažą bonkutę degtinės sumaišytos su keliais lašais terpetino.

Daugiau mums reikia šviesos, daugiau lietuviškų mokyklų.

M. Šerpis.

Rozalinas.¹⁾ Ir Rozaline Dievo Kuno dienoje buvo iškilminga procesija, kuri ejo per miestelį į pušyną; ten buvo prirengti reikalingi altoriai. Miškas skambėjo nuo šventų giesmių, džiugindamas žmonių širdis, o pušis siubuodamos tarytum draugiai su žmonėmis džiaugėsi. Malonu buvo musų pušyne; rodės, lyg artinos tolimasis dangus.

Nors ta procesija ne buvo žmonėms apskelbta, vienok jie sužinojo nuo miestelėnų ir tą dieną susirinko į bažnyčią daug didesniu buriu. Mat, žingėdinga buvo pamatyti tokią nepaprastą iškilnę. Žmonėms ta procesija didžiai patiko: jie negali jaja atsi gražiuoti. „Dievui dėku! sugrįžo senovės laikai“—pasakoja seneliai vaikams,—„mat, tokios procesijos buvo pirm 40 metų, paskui liko uždraustos; ką mes par tą laiką iškentėjome“... o pasakoja apie tą su širdies skausmu, su griaudžiais atsiduksėjimais:

Šneka pilna atminimo

Apie buvusias gadynes,

Kas nejaučia nuliudimo?

Kas neverkia, jas atminęs...

St.

¹⁾ Kaip mums praneša, vietomis klebonai nepasinaudojo iš suteiktos laisvės ir per Dievo Kuno šventę nėjo su procesija toliau šventoriaus. Todėl šią korespondenciją, nors ir suveluotą talpiname čia, idant skaitytojai persitikrintu, kad tokios procesijos šiandieną jau nebedraudžiamos.

Žinios iš užrubežio.

Indija. 37 Numere „Nedėldienio Skaitymo“ buvo minėta, kad Indijoje prasidėjo judėjimai prieš anglus, kurie valda visą tą šalį su 193 milijonais žmonių. Dabar tenai yra platinami atsišaukimai slaptos draugijos vardu „Aukso Bengalijs“. Tie atsišaukimai kviečia visus Indijos gyventojus, kokio jie tikėjimo nebutu, susivienyti ir išvyti anglus. Kalba, buk ta draugija žymiai esanti prasiplatinusi, bet tarp jos vadovų nėra vienybės; anglai kaip labai gabūs žmonės be abejonės mokės iš tos nesutarties pasinaudoti; reikia tikėtis, kad iš to judėjimo nieko nebus.

Persija. Šiomis dienomis vėl kilo Tegerane sumišimai dėlto, kad Persijos šachas arba karalius, paklauses senosios partijos žmonių, pradėjo kliudyti konstituciją. Komisija išdirbo įstatymus, kaip atstovus rinkti. Persijos atstovais gali būti žmonės turį amžiaus nuo 30 lig 60 metų, moką skaityti, išpažįstą Mahometo tikėjimą ir neprigulį prie sektų. Iš viso atstovų bus du šimtu. Visą Persiją padalino į vienuoliką apskričių. Tegerano miestas daro skyriumą apskritį. Šachas to sumanymo neužtvirtino, dėlto ir pasidarė sumišimai. Persijos atnaujinimo partija žada padėti nuraminti žmonės, jei bus prašalinti dvaro ministeris Atabek ir Tegerano gubernatorius. Šachas lig šiol nedavė dar atsakymo. Daug žmonių vėl jieško prieglaudos prie Anglijos pasiuntinio.

Vokietija: 26 Rugsėjo dienoje Vokietijos ciesorius Vilhelmas II buvo nuvažiavęs Breslavo miestą į manevrus. Manevrams pasibaigus, valgant pietus ciesorius pasakė bylą, kurioje jis išgyrė vokiečių darbštumą. Šimtą metų atgal vokiečių kariumenė buvo beveik išnaikinta, o jei dabar ji yra stipriausi, tad matos, kad daug darbavos žmonės žinovai. Baigdamas bylą ciesorius dėkavojo Dievui už visa, ką gero jis padarė Vokiečių tėvynei.

Berlinas: Par Berliną kasdieną pereina daugiaus neg du tukstančiu išeivių į Ameriką, daugiausiai žydų.

Rymas: Mirus Jezavitų perdėtiniui kunigui Martinui, 26 Rugsėjo tapo išrinktas naujas perdėtinis Kunigas Pranciškas Ksaveras Vernz, vokiečys. Jezavitų jenerolo rinkimai panėši į popiežiaus rinkimus. Salės durys, kur rinkimai atsilieka, esti netik užrakinamos, bet ir sergiamos ypatinga sargyba. Rinkikai paduodami balsą daro draugiai šią prisieją: „Aš imu Jezų Kristų, kurs yra amžina tiesa į liudytojus, jog viršiausiuoju Jezaus Draugijos perdėtiniu renku tokį vyrą, kurį skaitau už atsakančiausį priimti tą viršininkavimo našta“. Ikiol jezavitų jenerolų buvo 21, iš tų italiečių buvo 11, ispanų 5, vokiečių 2, čekų 1, lenkų 1 ir gollandiečių 1.

Mandžurija: 28 Rugsėjo Charbino kalėjime vakarop laike pasivaikščiojimo ant kiemo kaliniai puolė ant prižiūrėtojo, didžiai jį sumušė, atėmė nuo jo revolverį ir steigės išbėgti iš kiemo. Vartų sargas šovė ir užmušė vieną kalinį, kiti sargai labai tapo apmušti ir turėjo revolverius atiduoti. Atvykus kareiviams, kaliniai šovė į juos iš revolverių, tuomet šovė kareiviai; keturi kaliniai užmušti, vienas sunkiai

sužeistas, trilika lengviai.

Kuba. Maištas nerimsta; maištininkai verčia telegrafo stulpus ir drasko gelžinkelį tiltus.

Iš Francijos. Praeito menesio 25 d. pasibaigė suvažiavusių Paryžiun Francijos vyskupų posėdžiai. Nutarta nesitaikinti prie valdžios įstatymų apie atskyrimą bažnyčios nuo valstijos, bet atsišaukti į Francijos katalikus, kad rinktu tarp savęs pinigiskas aukas reikalingas tolesniam paiaikimui katalikų bažnyčios Francijoje. Pasibaigus posėdžiams buvo atlaikytos iškilmingos pamaldos bažnyčioje Notre-Dame, kur vyskupas iš Montpelier de Corbières pasakė karštą pamokslą, ragindamas katalikus laikytis vienybėje su vyskupais ir Apostoliškuoju Sostu.

Japonija. Japonijos atstovų pirmsėdžio pagelbininkas Takajaši išvažiavo Amerikon ir Anglijon. Jo kelionės tikslas yra gauti paskolą apie pusšesto mijardo šterlingų. Tuos pinigings Japonija žada apversti ant to, kad išpirkti senasias paskolas už kurias ji moka po šešis nuošimčias (6%).

Chinai. 31 Rugsėjo Chinų valstybė pranešė Rusijos pasiuntiniui Pekine, kad du uostu Amdun ir Dadungou ir tris miestai Mandžurijoje Telin, Tiunčeny ir Takumin esą atidengti užrubežinei prekystei.

Turkija. 1 Rugsėjo Turkija išleido aplinkraštį prie visų savo pasiuntinių, esančių prie svetimų valstybių. Tame aplinkraštyje Turkija teisinasi, turėjusi rengties prie karės, dėlto kad ir Bulgarija tą patį daranti.

Kuba. Čioniai maištas vis dar tebeverda; kalba, buk prezidento Palmos padėjimas esąs sunkus. Suvienyti Valščiai išsiuntė vieną karišką laivą į Havanna. Ant krašto išsėdo šimtas apsiginklavusių jurininkų, kad apgintu amerikiečių reikalus.

Japonija. 2 Rugsėjo Japonija apgarsino, kad jos kariumenė išsikraustė iš Mukdeno srities.

Anglija. 2 Rugsėjo. Anglijos laivynas žada aplankyti Port-Arturą.

NAUJOS KNYGOS.

Arifmetikos uždavinių ir pavyzdžių rinkinys. I ir II mokyklų skyriam ir žmonėms norintiems išmukti gerai sąskaitoti. Surinko P. B. ir P. D. Vilnius. Sirkinio spaustuvė. 1906, 8° pp. 68, kaina be apdaro 15 kap.

Arifmetika mokina daryti sąskaitas. Tasai mokslas, gyvenime labai reikalingas, buvo tarp lietuvių ikiol maž teprasiplatinęs. Tam nėra ko stebėtis. Mokslui reikia rankvedžių, o tų pas mus ikiol beveik kaip ir nebuvo. Išleistas pirm keliolikos metų I. Gailučio „Užduotynas“ seniai jau išpirktas. Tatai gerai padarė ponai P. B. ir P. D. „Arifmetikos uždavinių ir pavyzdžių rinkinį“ sustatydami o „Lietuvių mokytojų sąjunga“ jį išleidama. Kiekvienas toksai moksliskas veikalėlis yra tai naujas žingsnis mūsų kulturoje.

Kas link paties veikalėlio moksliskos vertės mums matos, kritikai nedaug teras jame prie ko kabintis. Nes sustatytas yra sistematiškai, pagal geresniųjų panašių rinkimų svetimose kalbose. Be to kaina ne perdidelė, spauda aiški, žymi, kalba daili, gryna. Sustatytojams, matomai,

rupėjo ir aktualiskumas, nes tarp kitų uždavinių randame ir tokį (447): „Rusų vadas Kuropatkinas, kariaujant su Japonija, imdavo per dieną 417 rb. algos. Kiek šeimynų galečių išmisti per dieną iš jo dviejų dienų algos, skiriant kiekvienai šeimynai po du rubliu kasdien ir palikus jam pačiam po 61 rb. dienai?“ Gaila kad to aktualiskumo rinkinyje maž tiera. Sustatytojai, regimai, rinko uždavinius iš svetimtautiškų rinkinių, nemainydami net ir tokių šabloniškų, išsireiškimų, kaip: „nuo stoties A ligi stoties B“. Mums gi matos, geriaus butu padėjus vieton A ir B kokius nors Lietuvos miestus, paveizdan: Kauną, Šiaulius, Liepoją ir t.t. Mokiniam butu visai neprošali, išryšinėjant uždavinius, žinoti draugiai, kaip toli vienas mūsų miestas nuo kito.

Bet ir be tų pataisymų, kurie lengvai galima bus įtraukti į antrąjį išleidimą, rinkinys ponų P. B. ir P. D. yra labai geras ir vertas Lietuvos mokyklosna įvesti.

Adomas Jakštas.

A. Adata. Pirmieji skaitymai mūsų vaikams pavesti. Ryga 1906. Kaina 15 kap., 16° pp 54.

Norint Lietuvoje pakelti apšvietimą, reikia pradėti nuo vaikų: reikia pirmučiausiai išmokyti juos gerai ir suprastinai skaityti. Dėlko daugumas lietuvių, einančiųjų bažnyčion su „Šaltiniais“ ir „Aukso altoriais“ vargiai skaito mūsų laikraščius? Dėlto, kad juos mokino netikusiai, vien iš maldaknygių, kame jaunas vaiko protas maž terazdavo sau suprantamų dalykų ir todėl išmokdavo skaityti vien mišių maldas ir kelias litanijas, o daugiau, iš kitų knygų, nieko beveik negalėdavo paskaityti. Šiandiena mokinimo budas jau pagerintas tapo. Vaikams, pabaigusiems elementorių, duoda paprastai kokią gerą vaikų supratimui pritaikintą knygelę. Seniau tokių knygelių pas mus visai nebuvo. Pirmutinis, kurs tokią knygelę lietuvių vaikams parašė—buvo amž. at. vyskupas Valančius. Dabar atsirado tokių knygelių ir daugiau. Teip neperseniai minėjom su pagirimu „Vaikų skaitymėlius“ panos Juškytės. P. Adatos veikalėlis irgi prie tos rūšies knygučių priguli. Vaikai ras jo „Pirmuose skaitymuose“ daug gražių minčių, patarlių, eilučių ir skaitymėlių. Knygelė papuošta neblogais vaizdeliais, parašyta gryna kalba, turinys geras, išvaizda graži. Be abėjė vaikai gerėsis ją skaitydami. Vienas tik dalykas, mums matas, reikėtu pataisyti naujame išleidime—beje reikėtu perdirbti § 63 apie „mūsų žemę“. Ant p. 51 visą antrąją straipsnio dalį, pradedant nuo žodžių „Mūsų pratėviai“ iki galui reiktu išbraukti, nes žinia apie stambeldiškus lietuvių dievaičius vaikams 7—8 metų yra vysai nereikalinga. Vietoj pasakojimo apie dievaičius geriaus padarys autorius paaiškindamas vaikams, prie kokios tautos jie priguli, dėlko jie neprivalo gėdytis lietuviškai kalbėti, dėlko tur savo tėvynę Lietuvą mylėti ir t.t. Be to nutarimas: „Lietuvių *gentkartis*“ mums, matas netikęs; ji reiktu pakeisti koku kitu geresniu k. a.: *tauta, giminė*, ar kitaip kaip.

Adomas Jakštas.

Klaidų atitaisymas:

Šv. Kazimėro Draugijos sąnarių statistikoje („Ned. Sk.“ № 36) per rinkikų kalbę—apleista šitie žodžiai: „Batakių **džekonijos**—Kun. Spudas, Dobožinskas ir Kemešis; **Velionos d.**—vienas tik Šufinskas; **Aukmergės d.**—tik vienas Titas“.

№ 33 (pusl. 5) klaidingai paduota sąrašas kauniškio draugijinių reikalų komiteto sąnarių. 20 liepos m. d. slaptu balsavimu tapo tan komitetan išrinkti sekantieji kunigai: profesor. Dambrauskis, Šaulys, Olšauskas, Tumas ir Bikinas. To komiteto pirminku yra J. M. Vyskupas Sufraganas.

Redakcijos atsakymai.

Antanui Bičiuoliui. „Gyvenimai Šventųjų“ visos šešios kningos kaštuoja: 3 rub.; Skyrium' neparsiduoda—; Knin-gelė apie mirtį kaštuoja 20 kap. Chondru gales pildyti kunigo pareigas.—Arčiausi gelžinkelio stotis nuo Šidlavos yra Radiviliškė.

P. Juozapui Miglovarai. Tamsta rašai: „Klausiims: Kame Lietuva? Atsakiims: Vidukliej“. Ar tikrai *Vidukliui* yra *Lietuvos vidurys* ir ar žodis: *žemaitis* turi prasmę lenkiškojo *ziomėk* ir rusiškojo—*ziemliak*, „Nedėldienio Skaitymas“ tais klausimais neužsiima. Kreipkis Tamsta, jei nori, prie mūsų geografų ir filologų.

Redaktorius Pralotas *A. Karosas*.

Parsiduoda vargonai vienu balsu, 8 pedų, dudos medinės. Kreipties prie P. Balčiuno Salamiesčio dvare. Pačta Kupiškis.

ONOS JANUŠEVYČJUTĖS KNIGYNAS.

Dirvono gatvė Biržiuose, Kauno gub. Panevėžio pavietas.

Knigų, ŠŠ-jų Paveikslų (abrozų), kryželių, rožančių ir visokių dėvotiškų daiktų krautuvė.

Popierių, plūksnų, atramento ir visokių rašymui reikalingų įrankių Sankrova.

←• Laikraščių agentura. •→

Išduodamas arendon
Antašavos dvaras.

345 DEŠIMTINĖS ŽEMĖS.

Dėl sąlygų, prašome kreipties šiuo adresu:
pačta Vabalninkai Kauno gub. Antošavos miestelin
p. Juozapui Šimoniui.

„Nedėldienio Skaitymo“

agentūros: Kaunę p. Naujalis Knygynas.—Rin-
goje p. Jakavyčiaus (Katalikų gatvė, 16) ir p.
V. Podrezo (Aleksandro gatvė, 6) knygnai.—
Liepojuje p. Virkučio knygnas (Raštininkų gat-
vė, 14).—Šiauliuosę p.p. Savičiaus ir Zaborskio
knygnai ir pas. Eitučio prie bažnyčios.—Bir-
žiose p. Januševyčiutės knygnas.—Plungėje p.
Bichnevčiaus knygnas.

Kas jema 10 egzemplarų, vienuoliktą gau-
na dovenai.

VARGONŲ FABRIKA

Jono Garalevyčiaus

perkelta ant Porto gatvės į nuosavus namus; žymiai
padidino veikalą; priima užsakymus kas link statymo
naujų ir taisymo senų vargonų.—Adr.: Kaunas. Por-
tova, nuosavi n.

Neseniai išėjo iš spaudos knygelės:

- 1) **Pirmoji išpažintis ir Pirmoji šv. Komunija.**
KAINA 5 KAP.
- 2) **Dangiškos laimės diena ant žemės** (Pirmosios
komunijos atminimui.)—Kaina 5 kap.

Abiejų šitų knygelėlių centralinė sankrova **Kazimėro
Rutskio** (pirmiau Juozapo Zavadzki) knygyne, Kaune.

BAŽNYTINIŲ DRAPANŲ DIRBTUVĖ

Cecilijos Baranauskytės

Kaunę. Viešasis (paradny) placas. Fišero namai.

MOTERŲ LIGŲ

daktaras

J. STONKUS KAUNE.

Priiminėja Mikalojaus Prospekto ir Naujo-
sios kertė, butos Vittkindō nuo 8½—10 r.;
4½—7 v. 4—3

Daktaro A. Jagdhold'o

Elektroterapija ir Rentgenologija.

Ištyrinėjimas ir kiurai peržiurėjimas su **RENT-
GENOSKOPO** pagalba visokių kuno dalių ir jų ligų:
krutinės, širdies, plaučių, pleurito, inkstų, puslės, kau-
lų gedimo ir perlužimo. Atradimas užsilikusių kunę
pašalinių daiktų, kaip štai: šratų, kulku, adatų ir k. p.
Gydymas su **RENTGENOSKOPO** pagalba visokių ligų
esančių pavirš kuno, kaip antai: vėžio, niežų, skatu-
dulių ir k. p. Teipogi su **ELEKTRIKOS** pagalba gy-
dymas reumatizmo, nervų, apmirimo kuno dalių ir
k. p. **Liepojuje**. Grudu gatvė (Zernovaja), № 42, Bo-
nyco namai. 25--20

Daktaras A. von Forestier

specijališkas gydymas sergančių ausių, nosies ir
gerklės ligomis. Nuo 12—1 valandos dieną ir
nuo 6—7 val. vakarę. **Liepojus**, Grudu gatvė
(Zernovaja), № 42, Bonyco namai. 25—20

J. NAUJALIO KNYGYNAS

Kaune.

SANKROVA: MALDAKNYGIŲ DVASIŠKO IR
SVIETIŠKO TURINIO KNYGŲ PAVEIKSLELIŲ,
ROŽANČIŲ, ŠKAPLERIŲ IR BAŽNYTINIŲ

NATŲ.

Agentura „Nedėldienio Skaitymo“.